SUOMEN ELÄINLÄÄKÄRILIITTO
FINLANDS VETERINÄRFÖRBUND

LAUSUNTO
6.5.2024

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Viite: HE 38/2024 vp

Asia: Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä laiksi tupakkalain muuttamisesta

Eläinlääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen.

Lain muutostarve johtuu siitä, että Fimean muuttuneen tulkinnan mukaan nikotiinipussien ei katsota enää kuuluvan lääkelain soveltamisalaan, ja niiden myynti on vapautunut. Tähän tilanteeseen muiden nikotiinituotteita vastaava säätelytarve on ilmeinen.

Suomen Eläinlääkäriliitto pitää hyvänä, että savuttomille nikotiinituotteiden nikotiiniraja määritetään, vaikka myrkytysten kannalta merkittävästi matalampi raja olisi kannatettavampi. Ehdotettu nikotiinipitoisuus olisi huomattavasti suurempi kuin perinteinen suussa käytettäväksi tarkoitetun tupakan, jolloin ne aiheuttavat paitsi nikotiiniriippuvuutta altistavat myös hengenvaaralliselle nikotiinimyrkytykselle muita valmisteita enemmän. Myrkytystietokeskus ja THL ovat perustellusti esittäneet pitoisuuden enimmäisrajaksi 8 mg/g. Vastaavataso olisi myös eläinten myrkytysten kannalta kannatettavampi. Matalammalla pitoisuudella on mahdollista vaikuttaa hengenvaarallisten myrkytysten määrään. Nyt säädettävän savuttomien nikotiinituotteiden nikotiinipitoisuus ei saisi ylittää nuuskapussien yleisimmin käytössä olevaa nikotiinipitoisuutta 8-10 mg. Eläinlääkäriliitto pitää perusteettomana esittää nikotiinipussien pitoisuudeksi näin korkeaa pitoisuutta.

Esityksessä nostetaan esille nikotiinin aiheuttamat haitat ympäristölle ja eläimille. Aiheesta on varsin rajallisesti tutkimustietoa, kuitenkin jo näiden perusteella voidaan osoittaa voimakkaat haittavaikutukset ympäristöön ja eläimiin. Nikotiinituotteiden valmistajien ja maahantuojien vastuuta jätehuollosta aiheutuviin kuluihin tulisi arvioida.

Suomen Eläinlääkäriliitto haluaa korostaa nikotiinin myrkyllisyyttä kaikille eläimille. Vaikutusten laajuutta luonnonvaraisille eläimille on vaikea arvioida, mutta lemmikkieläinten myrkytykset näkyvät eläinlääkäreiden vastaanotoilla. Viime vuosina on havaittu juuri nuuska- ja nikotiinipussien aiheuttamien myrkytysten lisääntymistä. Jopa yhden tai kahden pussin syöminen voi aiheuttaa pienelle koiralle tai kissalle vakavan myrkytystilan. Matalammalla pitoisuudella on mahdollista vaikuttaa myrkytysten vakavuuteen. Lisäksi nikotiinipussit voivat sisältää myös ksylitolia makeutusaineena, mikä itsessään voi aiheuttaa myrkytysoireita koirille.

Lain muutos tulee tuomaan useita uusia toimijoita tupakkavalvonnan piiriin. Esityksen mukaisesti muutos lisää viranomaisten työtaakkaa erityisesti kunnissa elinkeinonharjoittajien lisätessä nikotiinipussit valikoimiinsa. Lupamenettely on perusteltua, mutta lisää viranomaisten tehtäviä. Eläinlääkäriliitto pitää tärkeänä varmistaa, että viranomaisella on resursseja toimijoiden ohjaukseen ja neuvontaan. Siirtymäsäännösten avulla on huomioitu riittävä aika lupien käsittelyyn. Eläinlääkäriliitto kannatta esityksessä esitettävää lisärahoitusta Valviralle varmistamaan tietojärjestelmien päivitys muutoksen tullessa voimaan.

Suomen Eläinlääkäriliitto ry

Kunnioittaen,
Mikko Turku
puheenjohtaja